

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1961-1962.

SÉANCE DU 23 JANVIER 1962.

Proposition de loi modifiant la législation relative aux pensions du personnel de l'enseignement technique et tendant à instaurer des règles identiques, pour tous les enseignements, en ce qui concerne les bonifications d'ancienneté pour possession de certains diplômes ainsi que la prise en considération des services admissibles pour le calcul de la pension.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La législation fixant les régimes de pension de retraite des agents des services publics reste complexe et confuse. Les systèmes diffèrent notamment d'un Pouvoir ou d'un secteur à l'autre. D'où, les nombreuses tentatives de «revision» ou d'«harmonisation» générale.

Mais de criantes iniquités subsistent, dans un même secteur d'un même Pouvoir et pour des fonctions équivalentes : le problème y est d'autant plus grave et plus urgent à résoudre.

Tel est notamment le cas, ainsi qu'on le verra ci-dessous, dans l'enseignement.

I — Calcul de la pension : quotité par année de service.

A ce sujet, les règles diffèrent selon qu'il s'agit de l'enseignement *moyen* ou de l'enseignement *technique* de l'Etat. Si bien que deux professeurs, porteurs du même diplôme et enseignant les mêmes cours dans deux écoles de l'Etat de même niveau (l'une moyenne, l'autre technique) sont traités différemment pour ce qui concerne leur pension :

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1961-1962.

VERGADERING VAN 23 JANUARI 1962.

Voorstel van wet tot wijziging van de wetgeving nopens het pensioen van de personeelsleden van het technisch onderwijs en tot vaststelling van gelijke regels voor alle onderwijstakken, wat betreft de anciënniteitsbijslag voor het bezit van sommige diploma's en het in aanmerking nemen van bepaalde diensten bij de berekening van het pensioen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wetgeving betreffende de pensioenregelingen van de ambtenaren in overheidsdienst blijft ingewikkeld en verward. De regelingen verschillen immers naar gelang van de betrokken overheidsinstantie of sector. Vandaar de talrijke pogingen tot algemene «herziening» of «aanpassing».

Maar er bestaan nog steeds schreeuwende ongelijkheden, en dit in een *zelfde sector* van een *zelfde* overheidsinstantie en voor *gelijkwaardige* ambten; des te ernstiger is daar het probleem, waaraan dringend een oplossing moet worden gegeven.

Dit is met name het geval in het onderwijs, zoals verder zal worden aangetoond.

I. — Berekening van het pensioen : pensioenaandeel per jaar dienst.

Op dit stuk verschillen de regels die van toepassing zijn op het middelbaar onderwijs eensdeels, op het Rijkstechnisch onderwijs, anderdeels, zodat aan twee leraren, houders van hetzelfde diploma, die aan twee Rijksscholen van dezelfde categorie (de een aan een middelbare school, de andere aan een technische school) les geven in dezelfde vakken, voor hun pensioen een verschillende behandeling te beurt valt :

	Enseignement moyen de l'Etat — <i>Rijksmiddelbaar onderwijs</i>	Enseignement technique de l'Etat — <i>Rijkstechnisch onderwijs</i>
--	---	--

Pension calculée
sur la base de
Pensioenberekening
op basis van :

1/55 par année de service
(Loi du 31-3-1884 : art. 10)
1/55 *per dienstjaar*
(wet van 31-3-1884 : art. 10)

1/60 par année de service
(Loi du 21-7-1844)
1/60 *per dienstjaar*
(wet van 21-7-1844)

II — Bonifications du chef de la possession de diplômes.

Ici encore, il n'existe pas de similitude entre les différents secteurs de l'enseignement,

Dans l'enseignement moyen et normal, les diplômes de licencié et de docteur dans les branches « traditionnelles » sont bonifiés, tandis que d'autres ne le sont pas : licence ou doctorat en sciences commerciales ou en géographie ; licence en éducation physique ; diplôme d'ingénieur, etc.

Mais *aucune* bonification de ce genre n'est accordée aux membres du personnel de l'enseignement technique.

La législation à ce sujet peut se résumer comme suit :

II. Anciënniteitsbijslag wegens het bezit van diploma's.

Ook op dit gebied heerst geen gelijkheid tussen de verschillende takken van het onderwijs.

In het middelbaar en normaal onderwijs ontvangen de houders van het diploma van licentiaat- of doctor in de traditionele wetenschappen de anciënniteitsbijslag, echter niet de titularissen van andere diploma's (zoals de licentiaten of doctors in de handelswetenschappen of in de aardrijkskunde, de licentiaten in de lichamelijke opvoeding, de ingenieurs, enz.).

Evenwel wordt *geen enkele* anciënniteitsbijslag toegekend aan de personeelsleden van het technisch onderwijs.

In dit verband kan de wetgeving worden samengevat als volgt :

	Enseignements gardien, primaire, moyen, normal — <i>Bewaarschool-, lager, middelbaar en normaal onderwijs</i>	Enseignement technique — <i>Technisch onderwijs</i>
--	---	---

Bonifications du chef
de la possession de diplôme
Anciënniteitsbijslag wegens
het bezit van diploma's

Lois des 8-4-1884 (art. 2)
et 18-5-1912 (art. 5), etc.
Wetten van 8-4-1884 (art. 2)
en van 18-5-1912 (art. 5), enz.

Aucune législation, donc aucune bonification
Geen wettelijke regeling, dus geen anciënniteitsbijslag

Ces anomalies pourraient tout au plus s'expliquer par le fait que l'enseignement technique, en tant que tel, n'existait pour ainsi dire pas au moment du vote des lois précitées, pas plus d'ailleurs que les spécialités conduisant aux diplômes non bonifiés dont il est question ci-dessus.

Cependant, elles causent un tort immense à l'enseignement technique et à tout son personnel, ainsi qu'aux porteurs des diplômes non bonifiés enseignant dans les autres secteurs.

L'exemple qui suit illustre péremptoirement cette affirmation.

Alleen het feit, dat het technisch onderwijs als zodanig practisch niet bestond toen de voornoemde wetten werden aangenomen, zou deze zonderlinge toestand kunnen verklaren. Trouwens, de specialiseren die leiden tot het behalen van de diploma's die zoals hierboven gezegd, geen recht geven op anciënniteitsbijslag, bestonden al evenmin.

Hierdoor wordt echter aan het technisch onderwijs, aan geheel het personeel daarvan en aan de houders van diploma's waarop geen anciënniteitsbijslag wordt toegekend en die in andere sectoren onderwijs geven, ontzaglijk veel nadeel berokkend.

Hieronder een *voorbeeld* tot staving van deze bewering.

Pension d'un régent de *cours généraux*.Pensioen van een regent *algemene vakken* :

	Enseignement moyen <i>Middelbaar onderwijs</i>	Enseignement technique <i>Technisch onderwijs</i>
Mise à la pension sur demande. — <i>Oppensioenstelling op aanvraag</i>	60 ans/jaar	60 ans/jaar
Age d'entrée en fonction. — <i>Leeftijd van indiensttreding</i>	23 ans/jaar	23 ans/jaar
Nombre d'années de services effectifs. — <i>Aantal jaren werkelijke dienst</i> .	37 ans/jaar	37 ans/jaar
Bonification pour diplômes. — <i>Anciënniteitsbijslag wegens het bezit van diploma's</i>	3 ans/jaar	0
Nombre d'années de services comptant pour la pension. — <i>Aantal jaren dienst, dat voor de berekening van het pensioen in aanmerking wordt genomen</i>	40 ans/jaar	37 ans/jaar
Taux de la pension. — <i>Bedrag van het pensioen</i>	40/55 ou/of 72 % de la moyenne des traitements des cinq dernières années — <i>van de gemiddelde wedde der vijf laatste jaren</i>	37/60 ou/of 61 %

soit une différence de 11 % au détriment du professeur de l'enseignement technique.

* *

Cette situation est d'autant plus malsaine que des sections techniques adjointes aux écoles moyennes sont fréquemment transformées en écoles techniques proprement dites : il s'ensuit que les membres de leur personnel passent du régime de pension de l'enseignement moyen (calcul en 1/55 par année de service avec diplôme bonifié jusqu'à 4 ans de service) à celui de l'enseignement technique (calcul en 1/60 par année de service *sans aucune* bonification) : cela ne peut évidemment ni les satisfaire ni servir l'indispensable promotion de l'enseignement technique.

En attendant la revision générale des régimes de pension et tenant compte de l'article 115 de la loi du 14 février 1961 autorisant les membres de l'enseignement technique à solliciter leur pension à partir du 1er du mois qui suit celui où ils atteignent l'âge de 60 ans, il s'indique donc *en toute équité et urgence* :

1° d'étendre le bénéfice de l'article 10 de la loi du 31 mars 1884 aux membres du personnel de l'enseignement technique de l'Etat (c'est l'objet de l'article 1 de la présente proposition de loi) ;

2° d'instaurer un système uniforme et complet en matière de bonification de diplôme (c'est l'objet de l'article 2 de la proposition ci-dessous).

III — Services admissibles pour le calcul de la pension.

En ce qui concerne les différentes branches de l'enseignement, il est fait application de l'article 6 de la loi du 21 juillet 1844, disposition générale se

hetgeen dus een verschil uitmaakt van 11 % ten nadele van de leraar bij het technisch onderwijs.

* *

Het feit dat technische afdelingen van middelbare scholen vaak het karakter krijgen van technische scholen in de eigenlijke zin van het woord, maakt deze toestand des te ongezonder : daaruit volgt dat op hun personeelsleden de pensioenregeling voor het middelbaar onderwijs (berekening op basis van 1/55 per dienstjaar en anciënniteitsbijslag wegens het bezit van een diploma ten belope van vier dienstjaren maximum) niet meer wordt toegepast, doch wel die voor het technisch onderwijs (berekening op basis van 1/60 per dienstjaar, *zonder enige* anciënniteitsbijslag). Vanzelfsprekend kan die regeling hen niet bevredigen, noch de onontbeerlijke valorisatie van het technisch onderwijs in de hand werken.

In afwachting van een globale herziening van de pensioenregeling, en gelet op artikel 115 van de wet van 14 februari 1961 die de leden van het technisch onderwijs in de mogelijkheid stelt het rustpensioen aan te vragen vanaf de eerste van de maand die volgt op die waarin zij de leeftijd van zestig jaar bereiken, past het om redenen van *billijkheid* dus *ten spoedigste* :

1° de toepassing van artikel 10 der wet van 31 maart 1884 uit te breiden tot de personeelsleden van het Rijkstechnisch onderwijs (dit maakt het onderwerp uit van artikel 1 van dit voorstel van wet) ;

2° een eenvormige en volledige regeling in te voeren met betrekking tot de anciënniteitsbijslag wegens het bezit van diploma's (deze vindt men in artikel 2 van dit voorstel van wet).

III. In aanmerking te nemen dienstdtijd voor de berekening van het pensioen.

In de verschillende takken van het onderwijs, wordt artikel 6 van de wet van 21 juli 1884 toegepast, een algemene bepaling die voor alle vaste

Ainsi, pour l'instant, les services pris en considération pour la fixation du traitement ne sont pas nécessairement admissibles pour le calcul de la pension : c'est notamment le cas des services prestés dans l'industrie privée, même s'ils constituent une exigence de recrutement (par exemple dans l'enseignement technique), ainsi que des services rendus dans l'enseignement provincial.

Il s'indiquerait d'établir un parallélisme entre l'ancienneté en matière de traitement et l'ancienneté en matière de pension. Pour cela, il convient d'amender l'article 6 de la loi du 21 juillet 1844 en faveur des membres du personnel de tous les enseignements. C'est l'objet de l'article 3 de la présente proposition de loi.

U. HANOTTE.

* *

Proposition de loi modifiant la législation relative aux pensions du personnel de l'enseignement technique et tendant à instaurer des règles identiques, pour tous les enseignements, en ce qui concerne les bonifications d'ancienneté pour possession de certains diplômes ainsi que la prise en considération des services admissibles pour le calcul de la pension.

ARTICLE PREMIER

Sans préjudice de l'article 115 de la loi du 14 février 1961, l'article 10 de la loi du 31 mars 1884 est complété in fine comme suit :

« Les dispositions qui précèdent sont applicables aux membres du personnel enseignant, enseignant auxiliaire et administratif des établissements d'instruction technique dirigés par l'Etat aussi bien qu'aux inspecteurs de cet enseignement ».

ART. 2.

L'article 2 de la loi du 8 avril 1884 et l'article 5, 1er, 2e et 3e alinéas, de la loi du 18 mai 1912, sont remplacés par ce qui suit :

« Sont comptés dans le nombre d'années de service exigées pour l'admission à la pension et dans la liquidation des pensions des membres du personnel enseignant, enseignant auxiliaire et administratif, ainsi que des inspecteurs de tous les établissements d'enseignement :

« 1° Pour 4 années de service :

a) les diplômes délivrés par l'enseignement supé-

Zo worden op dit ogenblik die diensten die medegerekend worden in de wedde, niet noodzakelijk in aanmerking genomen bij de berekening van het pensioen; dit geldt bepaaldelijk de diensten welke in de privaatsnijverheid zijn verstrekt, zelfs wanneer deze vereist zijn om te worden aangeworven (bij voorbeeld voor het technisch onderwijs), en tevens de dienstjaren die in het provinciaal onderwijs zijn gepresteerd.

De anciënniteit zou, voor het pensioen en voor de wedde, gelijk moeten zijn. Daartoe behoort artikel 6 van de wet van 21 juli 1844 te worden gewijzigd ten gunste van de personeelsleden van alle onderwijstakken; zulks geschiedt bij artikel 3 van dit voorstel van wet.

* *

Voorstel van wet tot wijziging van de wetgeving nopens het pensioen van de personeelsleden van het technisch onderwijs en tot vaststelling van gelijke regels voor alle onderwijstakken, wat betreft de anciënniteitsbijslag voor het bezit van sommige diploma's en het in aanmerking nemen van bepaalde diensten bij de berekening van het pensioen.

EERSTE ARTIKEL.

Onverminderd artikel 115 van de wet van 14 februari 1961, wordt artikel 10 van de wet van 31 maart 1884 in fine aangevuld als volgt :

« De vorenstaande bepalingen zijn van toepassing op de leden van het onderwijzend personeel, het onderwijzend hulppersoneel en het administratief personeel van de inrichtingen voor technisch onderwijs, bestuurd door de Staat, zowel als op de inspecteurs van dat onderwijs.

ART. 2.

Artikel 2 van de wet van 8 april 1884 en artikel 5, 1ste, 2^e en 3^e lid, van de wet van 18 mei 1912 worden vervangen als volgt :

« Bij de berekening van het vereiste aantal dienstjaren voor oppensioenstelling en bij de vaststelling van het pensioenbedrag van de leden van het onderwijzend personeel, het onderwijzend hulppersoneel en het administratief personeel alsmede van de inspecteurs van alle onderwijsinrichtingen, tellen :

« 1° Voor 4 dienstjaren :

a) de diploma's door het hoger onderwijs uit-

b) le brevet de nomination délivré aux officiers des armes spéciales sortis de l'Ecole d'application annexée à l'Ecole Militaire.

» 2° Pour 3 années de service :

- a) les diplômes délivrés par l'enseignement supérieur après au moins trois années d'études;
- b) le diplôme de professeur agrégé de l'enseignement secondaire inférieur (moyen, technique, etc.);
- c) la lettre de nomination d'adjoint d'état-major ou le certificat constatant le résultat satisfaisant des examens de sortie de l'Ecole de guerre.

» 3° Pour 2 années de service :

- a) le diplôme d'instituteur primaire;
- b) le diplôme d'institutrice gardienne délivré après quatre années d'études normales et habilitant à l'enseignement au premier degré primaire;
- c) les diplômes de capacité pour l'enseignement soit des langues vivantes, soit de l'horticulture et de l'arboriculture;
- d) les diplômes d'ingénieur et de conducteur qui n'exigent que deux années d'études;
- e) le brevet de nomination délivré aux officiers d'infanterie et de cavalerie sortis de l'Ecole Militaire.

» 4° Pour 1 année de service :

- a) le diplôme de capacité délivré soit pour l'enseignement de la gymnastique, soit pour l'enseignement du dessin, soit pour l'enseignement de la musique;
- b) le certificat d'aptitude aux fonctions d'inspecteur cantonal de l'enseignement primaire;
- c) le diplôme ou certificat constatant l'aptitude à l'enseignement du travail manuel, des travaux à l'aiguille, de l'économie domestique, des sciences naturelles et de l'agriculture, ainsi qu'à l'enseignement du quatrième degré et à l'éducation aux enfants anormaux;
- d) le diplôme d'institutrice gardienne délivré après trois années d'études normales.

» En outre, les directrices et les institutrices des écoles gardiennes, munies du diplôme d'institutrice primaire pourront faire compter ce titre de capacité pour deux années, tandis qu'en ce qui concerne les différents grades assimilés à tous les titres ci-dessus désignés, la bonification sera attribuée par équivalence de diplôme ou, à défaut, par assimilation suivant le barème dont les intéressés jouissaient en fin de carrière.

» Lorsqu'un membre du personnel enseignant est chargé de cours divers qui exigent la possession de plusieurs diplômes, certificats ou brevets, il peut

b) het brevet van benoeming aan de officieren van de bijzondere wapens uitgereikt na het beëindigen van de Oefenschool verbonden aan de Militaire School.

» 2° Voor 3 dienstjaren :

- a) de diploma's door het hoger onderwijs uitgereikt na ten minste drie jaar studie;
- b) het diploma van geaggregeerd leraar van het lager secundair onderwijs (middelbaar, technisch, enz.);
- c) de brief van benoeming tot stafadjunct of het getuigschrift houdende dat de eindexamens aan de Krijgsschool met goed gevolg zijn afgelegd.

» 3° Voor 2 studiejaren :

- a) het diploma van lager onderwijzer;
- b) het diploma van bewaarschoolonderwijzeres, uitgereikt na vier jaar normaalschoolstudie en bevoegdheid verlenende te onderwijzen in de eerste graad van de lagere school;
- c) de diplomas van bekwaamheid voor het onderwijs hetzij in de levende talen hetzij in de tuinbouwkunde en de boomkwekerij;
- d) de diploma's van ingenieur en van conducteur waarvoor slechts twee jaar studie vereist is;
- e) het brevet van benoeming aan de infanterie- en cavalerieofficieren uitgereikt na het beëindigen van de Militaire School.

» 4° Voor 1 dienstjaar :

- a) het diploma van bekwaamheid uitgereikt hetzij voor het onderwijs in het turnen, hetzij voor het onderwijs in het tekenen, hetzij voor het onderwijs in de muziek;
- b) het getuigschrift van bekwaamheid voor het ambt van kantonnaal inspecteur van het lager onderwijs;
- c) het diploma of getuigschrift ten blijke van de bekwaamheid voor het onderwijs in de handenarbeid, het naaiwerk, de huishoudkunde, de natuurwetenschappen en de landbouw alsmede voor het onderwijs in de vierde graad en voor de opvoeding van abnormale kinderen;
- d) het diploma vna bewaarschoolonderwijzeres uitgereikt na drie jaar normaalschoolstudie.

» Bovendien kunnen de directrices en de onderwijzeressen van de bewaarscholen die het diploma van lagere onderwijzeres bezitten, deze titel van bekwaamheid doen gelden voor twee jaren; de bijslag voor de verschillende graden die met alle hiervoren genoemde titels zijn gelijkgesteld, zal worden toegekend naar gelijkwaardigheid van diploma of, bij gebreke van dien, door gelijkstelling naar de schaal die de betrokkenen op het einde van hun loopbaan genoten.

» Wanneer een lid van het onderwijzend personeel belast is met verschillende cursussen waarvoor verscheidene diploma's, getuigschriften of brevets

cumuler le bénéfice qui résulte de chacun d'eux aux termes du présent article, sans que toutefois l'ensemble des années de service à faire valoir de ce chef puisse dépasser le nombre de quatre. »

ART. 3.

L'article 6 de la loi du 21 juillet 1844 est complété, in fine, de la manière suivante :

« Les membres du personnel enseignant, enseignant auxiliaire et administratif de tous les établissements d'enseignement, ainsi que les inspecteurs de ces enseignements peuvent faire valoir, pour l'octroi et le calcul de leur pension, tous les services admis pour la détermination de leur traitement. La justification de ces services, établie en matière de traitements, est valable en matière de pensions ».

U. HANOTTE.
H. HARMEGNIES.
G. CROMMEN.
R. DELOR.
A. REINTJENS.
A. SCOKAERT.

zijn vereist, kan hij het voordeel dat krachtens dit artikel aan iedere titel is verbonden, cumuleren, zonder dat alle aldus in aanmerking te nemen dienstjaren evenwel te zamen meer dan vier mogen bedragen. »

ART. 3.

Artikel 6 van de wet van 21 juli 1844 wordt in fine aangevuld als volgt :

« De leden van het onderwijzend personeel, het onderwijzend hulppersoneel en het administratief personeel van alle onderwijsinrichtingen alsmede de inspecteurs van deze onderwijstakken, kunnen voor de toekenning en de berekening van hun pensioen alle diensten doen gelden die medegerekend worden voor de bepaling van hun wedde. Het bewijs van deze diensten inzake wedde geleverd, is ook geldig inzake pensioen. »